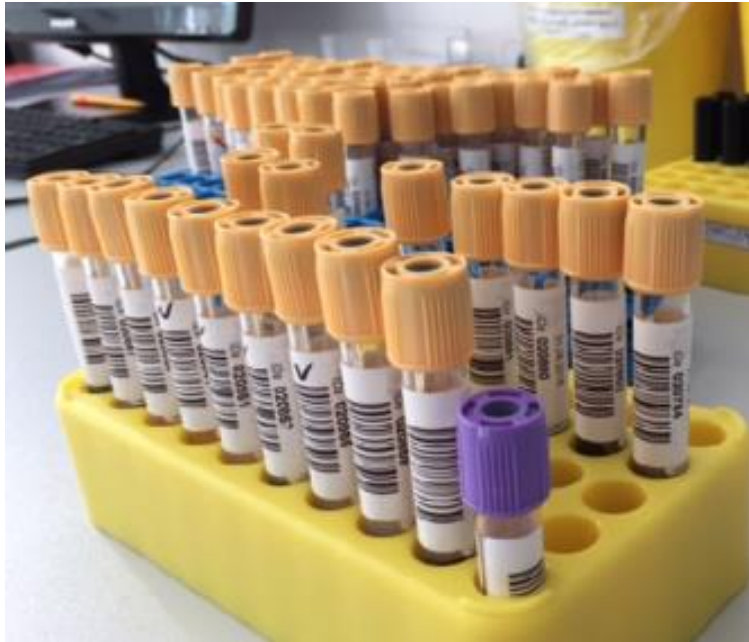

INFORMĀCIJA ĀRSTIEM

Izmeklējumu rezultātus ietekmē ne tikai faktiskā nosakāmā komponenta klātbūtne, koncentrācija vai aktivitāte izmeklējamajā bioloģiskajā materiālā, bet arī **pirms analītiskās fāzes faktori**, kas saistīti gan ar pacienta sagatavošanos, gan izmeklējamā materiāla paņemšanu, uzglabāšanu un transportēšanu. Šo faktoru ietekme ir apzināta un tādēļ ir izstrādātas standartizētas procedūras, kuras ievērojot faktoru ietekme tiek ierobežota un tie neietekmē izmeklēšanas rezultātus. Uz laboratorijas testiem pamatotus klīniskos slēdzienus var balstīt vienīgi tad, ja ir skaidri zināms, ka bioloģiskā materiāla paraugi ir paņemti un sagatavoti standartizētos apstākļos.

! Lūdzam iepazīstināt pacientus ar sniegtajiem norādījumiem, lai nodrošinātu kvalitatīvu paraugu iegūšanu pieprasīto izmeklējumu veikšanai. Neskaidrību gadījumā konsultējieties ar Laboratorijas darbiniekiem.

Asins paraugus vēlams nodot procedūru kabinetā no rīta līdz plkst.10.00, ievērojot šādus nosacījumus:

Ieteicams būt tukšā dūšā vismaz 12 stundas, ja ir nozīmēti:

- ✓ Triglicerīdi, lipoproteīdu frakcijas, zema blīvuma holesterīns
- ✓ Glikozes slodzes tests

Pacientam jābūt tukšā dūšā vai arī vismaz divas stundas pēc ēdienreizes, ja jānodod asinis glikozes līmeņa noteikšanai.

Jāizvairās no fiziskas slodzes pirms asins izmeklēšanas uz šādiem testiem:

- ✓ Kreatīnkināze (paaugstinās 3-4 reizes),
- ✓ Laktātdehidrogenāze, ASAT, bilirubīns, urea, urīnskābe, glikoze, albumīns, kalcijs, nātrijs (paaugstinās līdz 1,5 reizēm).

- Kāpēc asinis vēlams ņemt tukšā dūšā? Pēc ēšanas vairāku pārtikas metabolisma produktu koncentrācija venozās asinīs paaugstinās vai tiek ietekmēta pēcabsorbcijas hormonālo efektu rezultātā, tādējādi tiek iegūti maldīgi rezultāti. Daudzu analīžu noteikšanu pēc ēšanas var ietekmēt parauga duļķainums hilomikronu klātbūtnes dēļ.
- Vairākiem analīzēm, īpaši hormoniem, ir iepriekš paredzams ciklisks ritms, ko izmanto referento vērtību definēšanai. Citā laikā noņemtā paraugā iegūtie rezultāti var fizioloģiski atšķirties pat par 200% no standartizētos apstākļos noņemto paraugu rezultātiem.
- Fiziskās slodzes laikā akūtas izmaiņas analīzēs rodas sakarā ar tilpuma novirzēm starp intravazālo un intersticiālo telpām, šķidruma zaudēšanu svīstot un izmaiņām hormonu koncentrācijā.

Pirms izmeklēšanas uzsākšanas Laboratorijas atbildīgais darbinieks novērtē parauga atbilstību specifiskiem metodes nosacījumiem, apskatot paraugu un izvērtējot laika periodu kopš parauga noņemšanas.

Izmeklēšanas atteikuma kritēriji:

- ✓ Nepietiekams parauga daudzums pasūtītajiem testiem;
- ✓ Hemolīze, kas var būt par iemeslu atteikumam veikt hematoloģiskos, klīniskās ķīmijas un imunoloģiskos izmeklējumus;
- ✓ Asins recekli, kas var būt par iemeslu atteikumam veikt hematoloģiskos un koaguloloģiskos izmeklējumus;
- ✓ Lipēmija, kas var būt par iemeslu atteikumam veikt dažus klīniskās ķīmijas un imunoloģiskos izmeklējumus;

- ✓ Imūnhematoloģiskiem izmeklējumiem:
 - nav norādīta asins grupa ABO sistēmā un asins noņemšanas datums,
 - asinis ir sadalītas frakcijās vai atsūtīta tikai 1 frakcija,
 - “vecas” asinis (noņemšanas datums) vai tās satur piemaisījumus,
 - hemolīze (arī iniciāla), izņemot gadījumus, kad ir aizdomas par intravazālu hemolīzi,
 - nepietiekošs asins daudzums,
 - hlozas asinis (ja jānosaka antivielas).

Imūnhematoloģisko izmeklējumu nosūtījumā jābūt norādītai pacienta klātbūtnē kapilārajās asinīs noteiktajai asins grupai un ārstniecības personas, kas to noteica, parakstam.

Uztriepes paņemšana no uroģenitālā trakta izmeklēšanai uz trihomonozi, gonoreju, gardnerellozi, sēnītēm

- Sievietēm:**
1. Sievietēm materiālu var ņemt no urīna izvadkanāla, cervikālā kanāla, maksts.
 2. Pirms materiāla ņemšanas no urīna izvadkanāla tā atveri noslauka sausu ar sterilu tamponu. Pēc urīna izvadkanāla masāžas tajā ievada Folkmaņa karotīti vai zondi 1,5 - 2 cm dziļumā. Viegli nokasot ņem materiālu no priekšējās un sānu sienas.
 3. Materiālu no maksts ņem pēc ginekoloģiskā Kusko spoguļa ievadīšanas. Ja ir daudz atdalījumu, tos noņem ar sausu vates tamponu. Nokasījumus izdara ar Folkmaņa karotīti vai zondi maksts augšējā - sānu sienā.
 4. Dzemdzes kaklu noslauka ar sausu vates tamponu. Cervikālajā kanālā ievada ginekoloģisko pinceti 1 cm dziļumā un no sienām paņem materiālu.
 5. Pēc materiāla uzlikšanas uz stikliņa ļauj tam nožūt istabas temperatūrā.
 6. Izmeklēšanai no katras vietas nepieciešamas divas uztriepes.
 7. Katru stikliņu marķē ar pacienta uzvārdu un vārda pirmo burtu.

- Vīriešiem:**
1. Pirms materiāla noņemšanas no urīna izvadkanāla pacientam ieteicams atturēties no urinēšanas pēdējās 4 - 5 stundas.
 2. Urīna izvadkanāla atveres apkārtni apmazgā ar fizioloģiskā šķīdumā samērcētu sterilu vates tamponu. Pirmos brīvi iztekošos pilienus noslauka, bet nākamajos uzliek uz priekšmetstikliņa un pagatavo iztriepes.
 3. Materiālu no parauretrālajām ejām paņem, nedaudz tās paspiežot.
 4. Ja izdalījumu ir maz vai to nav vispār, izdara urīnizvadkanāla masāžu un ņem gļotādas nokasījumus no priekšējās - sānu sienas, izmantojot zondi vai Folkmaņa karotīti.
 5. Pēc materiāla uzlikšanas uz stikliņa ļauj tam nožūt istabas temperatūrā.
 6. Katru stikliņu marķē ar pacienta uzvārdu un vārda pirmo burtu.

Materiāla paņemšana *Chlamydia trachomatis* antigēna noteikšanai ar tiešās imūnfluorescences metodi

Sievietēm:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pirms materiāla paņemšanas ar sterilu vates tamponu notīra gļotas no dzemdes kakla kanāla. 2. Ievada irbulīti ar tamponu dzemdes kakla kanālā 1-1,5 cm dziļumā un rotējošām kustībām savāc materiālu. 3. Nepieskaroties maksts sieniņām, izņem irbulīti ar tamponu un gatavo iztriepi. 4. Materiālu no tampona uzliek 8 mm² (pogas lielumā) laukumā, uz tīra, attaukota, plānā priekšmetstikliņa tā, lai visas tampona puses pieskartos pie stikla virsmas. 5. Iztriepi pilnībā izžāvē istabas temperatūrā (+15° C - +25° C). 6. Stikliņu marķē ar pacienta uzvārdu un vārda pirmo burtu, izmeklējuma pieprasījumā norāda pacienta identifikācijas datus. 7. Iztriepes stikliņus ievieto slēgtā kastītē. 8. Līdz nosūtīšanai uz laboratoriju iztriepes uzglabā istabas temperatūrā (+15°C - +25°C) ne ilgāk par 48 h.
Vīriešiem:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vēlams ņemt materiālu izmeklēšanai ne ātrāk kā 4 stundas pēc urinēšanas. 2. Irbulīti ar sterilu vates tamponu ievada uretras kanālā 3-4 cm dziļumā un rotējošām kustībām savāc materiālu. 3. Izvelk irbulīti ar tamponu un gatavo iztriepi. 4. Materiālu no tampona uzliek 8 mm² laukumā, uz tīra, attaukota, plānā priekšmetstikliņa tā, lai visas tampona puses pieskartos pie stikla virsmas. 5. Iztriepi pilnībā izžāvē istabas temperatūrā (+15° C - +25° C). 6. Stikliņu marķē ar pacienta uzvārdu un vārda pirmo burtu, izmeklējuma pieprasījumā norāda pacienta identifikācijas datus. 7. Iztriepes stikliņus ievieto slēgtā kastītē. 8. Līdz nosūtīšanai uz laboratoriju iztriepes uzglabā istabas temperatūrā (+15°C - +25°C) ne ilgāk par 48 h.

Materiāla ņemšana izmeklēšanai uz uroģenitālo mikoplazmozi

Materiāla noņemšanas tehnika	<ul style="list-style-type: none"> • Materiālu ņem ar tamponu sievietēm no dzemdes kakla kanāla, vīriešiem no uretras gļotādas. • Pēc materiāla paņemšanas uztīto vates tamponu vai šķidruma paraugu (200mkl) tūlīt ievieto flakonā R1 šķīdumā.
Nosacījumi:	<ul style="list-style-type: none"> • Maksimāli jāizvairās no pavadmikrofloras. • Svarīgi, lai materiālā būtu epitēlijšūnas (tā kā mikoplazmām ir augsta afinitāte pret gļotādas šūnu membrānām, ir svarīgi pamatīgi nokasīt gļotādu tā, lai iegūtu pēc iespējas vairāk šūnu). • Materiālā nedrīkst būt gļotas, tās vispirms rūpīgi jānotīra ar tamponu. • Paraugi jāpaņem pirms antibakteriālās terapijas uzsākšanas.
<p>Paraugu marķē, uz flakona uzrakstot pacienta vārdu, uzvārdu un materiāla noņemšanas datumu.</p> <p>Stabilitāte: Maksimālais uzglabāšanas laiks +18 līdz +25°C – 5 stundas, +2 līdz +8°C – 48 stundas.</p>	

Paraugu transportēšana

Paraugus līdz nogādāšanai Laboratorijā glabā apstākļos, kādi nepieciešami izmeklējamajam materiālam un testa veidam. Pirms transportēšanas uz Laboratoriju jāpārlicinās, ka konteineri, kuros paraugi savākti, ir blīvi noslēgti, lai nepieļautu izmeklējamā materiāla nokļūšanu apkārtējā vidē. Laboratorisko izmeklējumu pieprasījumus novieto atsevišķi no izmeklējamā materiāla.

Izmeklējamo materiālu no urologa vai ginekologa kabineta nogādā uz Laboratorijas **313.kabinetu**, kur tos novieto speciāli iekārtotā vietā reģistrācijai.

Smēķēšanas un alkohola ietekme uz izmeklējumu rezultātiem*

Analīts	Deviācija %	
	Smēķēšanas ietekme	Alkohola ietekme
Prolaktīns	- 17%	
Kortizols		40%
GGT		330% (+ 1000%)
ASAT		230%
ABL	- 5%	
ZBL	5%	- 25%
Holesterīns	6%	10%
Triglicerīdi		20%
Hematokrīts	8%	
MCV	8%	
Fibrinogēns	17%	
MCHC	20%	
Monocīti	33%	
Limfocīti	35%	
Granulocīti	40%	
Noradrenalīns		150%
Adrenalīns		100%

* Guder W. G., Narayanan S., Wisser H., Zawta B. Samples: From the Patient to the Laboratory: The impact of preanalytical variables on the quality of laboratory results. Weinheim: WILEY-VCH Verlag GmbH&Co, 2003.

2016. gada 4. jūlijā